

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 20 maj 2010*

I mål C-210/09,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av cour administrative d'appel de Nantes (Frankrike) genom beslut av den 29 december 2008, som inkom till domstolen den 10 juni 2009, i målet

Scott SA,

Kimberly Clark SAS, tidigare Kimberly Clark SNC,

mot

Ville d'Orléans,

meddelar

* Rättegångsspråk: franska.

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden K. Lenaerts samt domarna E. Juhász, G. Arestis, J. Malenovský och T. von Danwitz (referent),

generaladvokat: P. Mengozzi,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Scott SA och Kimberly Clark SAS, tidigare Kimberly Clark SNC, genom R. Sermier, advokat,

- Ville d'Orléans, genom A. Lyon-Caen, advokat,

- Frankrikes regering, genom G. de Bergues och B. Beaupère-Manokha, båda i egenskap av ombud,

- Polens regering, genom M. Dowgielewicz, i egenskap av ombud,

- Europeiska gemenskapernas kommission, genom B. Stromsky och L. Flynn, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 14.3 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88] i EG-fördraget (EGT L 83, s. 1).

- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan Scott SA (nedan kallat Scott) och Kimberly Clark SAS, tidigare Kimberly Clark SNC, (nedan kallat Kimberly Clark), och å andra sidan Ville d'Orléans (nedan kallad staden Orléans) angående giltigheten av ett beslut om återbetalningskrav som staden fattat för att återkräva statligt stöd som befunnits vara oförenligt med den gemensamma marknaden.

Tillämpliga bestämmelser

Unionslagstiftningen

- 3 Skäl 13 i förordning nr 659/1999 har följande lydelse:

”I fall av olagligt stöd som inte är förenligt med den gemensamma marknaden bör en effektiv konkurrens återställas. Därför är det nödvändigt att stödet jämte ränta återkrävs utan dröjsmål. Det är lämpligt att återkravet verkställs enligt förfaranden i nationell rätt. Tillämpningen av dessa förfaranden bör inte försvåra återställandet av en effektiv konkurrens genom att hindra att kommissionens beslut genomförs omedelbart och effektivt. För att nå detta resultat bör medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att kommissionens beslut verkställs.”

- 4 Artikel 14 i förordningen har rubriken ”Återkrav av stöd” och där föreskrivs följande:

”1. Vid negativa beslut i fall av olagligt stöd skall kommissionen besluta att den berörda medlemsstaten skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att återkräva stödet från mottagaren ... Kommissionen skall inte återkräva stödet om detta skulle stå i strid med en allmän princip i gemenskapsrätten.

...

3. Utan att det påverkar förordnanden av Europeiska gemenskapernas domstol enligt artikel [242 EG] i fördraget skall återkravet verkställas utan dröjsmål och enligt den berörda medlemsstatens förfaranden enligt nationell lagstiftning, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa kommissionens beslut. I det syftet skall de berörda medlemsstaterna vid förfaranden inför nationella domstolar vidta alla nödvändiga åtgärder som är tillgängliga i deras respektive rätts-system, inbegripet interimistiska åtgärder, utan att gemenskapsrätten påverkas.”

De nationella bestämmelserna

- 5 I artikel 4 i loi n° 2000-321 relative aux droits des citoyens dans leurs relations avec les administrations (lag nr 2000-321 om medborgares rättigheter gentemot förvaltningsmyndigheterna) av den 12 april 2000 (JORF av den 13 april 2000, s. 5646), föreskrivs följande:

”Alla har rätt att i kontakten med de förvaltningsmyndigheter som nämns i artikel 1 få kännedom om förnamn, efternamn, befattning och tjänsteadress till den tjänsteman som handlägger en ansökan eller ett ärende som berör dem. Dessa uppgifter ska anges i skrivelser som skickas till berörda personer. Om det av allmänna eller personliga säkerhetsskäl är motiverat ska tjänstemannen tillförsäkras anonymitet.

Alla beslut som fattas av någon av de förvaltningsmyndigheter som nämns i artikel 1 ska, utöver beslutsfattarens signatur, innehålla läsbara uppgifter om dennes förnamn, efternamn och befattning.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 6 Under år 1987 sålde staden Orléans och département du Loiret (nedan kallat departementet Loiret) en tomt belägen i industriområdet Saussaye i Orléans på förmånliga villkor till bolaget Bouton Brochard Scott, vars rättigheter övergått till Scott, vars aktier ägs av Kimberly Clark. Utöver detta åtog sig staden Orléans och departementet Loiret att beräkna reningsavgiften utifrån en förmånlig taxa.

- 7 Den 12 juli 2000 antog kommissionen beslut 2002/14/EG om de stödåtgärder som Frankrike genomfört till förmån för Scott Paper SA/Kimberly-Clark (EGT L 12, 2002, s. 1), varigenom det statliga stödet, i form av ett förmånligt pris på en tomt och en förmånlig taxa för reningsavgifter, förklarades oförenligt med den gemensamma marknaden. I artikel 2 i detta beslut anges följande:

”1 Frankrike skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att från stödmottagaren återkräva det stöd som avses i artikel 1 och som olagligen redan utbetalats till stödmottagaren.

2. Återbetalningen skall ske utan dröjsmål och i enlighet med förfarandena i nationell lagstiftning, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa detta beslut. ...”

- 8 Både Scott och departementet Loiret har väckt talan mot beslut 2002/14. Saken i de målen rör endast den del av begäran om återbetalning som avser det stöd som beviljats i form av det förmånliga tomtpriset. Den del av beslutet som berör det statliga stöd som gavs i form av förmånliga reningsavgifter, vilket är det enda stöd som berörs i förevarande fall, är således inte föremål för mål som är anhängiga vid någon av unionsdomstolarna.

- 9 Den 5 december 2001 fattade staden Orléans de tre beslut om återbetalningskrav som är föremål för tvisten i målet vid den nationella domstolen (nedan kallade besluten om återbetalningskrav). Besluten fattades för att återkräva det stöd som hade beviljats i form av förmånliga reningsavgifter. Besluten bär borgmästarens stämpel, en signatur och formuleringen "vice borgmästaren för borgmästarens räkning", men omfattningen av den fullmakt som meddelats den undertecknande ställföreträdaren eller dennes för- och efternamn framgår emellertid inte.

- 10 Scott och Kimberly Clark överklagade besluten om återbetalningskrav till Tribunal administratif d'Orléans.

- 11 Sådana överklaganden får automatiskt suspensiv verkan enligt artikel L 1617-5 punkt 1 andra stycket i den allmänna lagen om regionala och lokala myndigheter (Code général des collectivités territoriales). Verkställigheten av besluten sköts därför upp och de verkställdes inte omedelbart.

- 12 Under tiden fann domstolen i dom av den 5 oktober 2006 i mål C-232/05, kommissionen mot Frankrike (REG 2006 s. I-10071), att republiken Frankrike hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 249 fjärde stycket EG samt enligt artiklarna 2 och 3 i beslut 2002/14. I punkt 53 i nämnda dom slog domstolen särskilt fast att den suspensiva verkan av överklagandena av besluten om återbetalningskrav rörande det felaktigt utbetalda stödet innebär att det är fråga om ett förfarande som inte uppfyller villkoren i artikel 14.3 i förordning nr 659/1999 och att regeln om denna suspensiva verkan således inte borde ha tillämpats.

- 13 Den 9 januari 2007 ogillade tribunal administratif d'Orléans Scotts och Kimberley Clarks talan, med följderna att de den 7 februari 2007 återbetalade kapitalbeloppet av det stöd som felaktigt hade tilldelats dem.

- 14 Den 8 mars 2007 överklagade Scott och Kimberly Clark detta avgörande till cour administrative d'appel de Nantes. Till stöd för sitt överklagande åberopade de bland annat åsidosättande av artikel 4 i lag nr 2000-321 och gjorde gällande att bestämmelserna i andra stycket i denna artikel hade åsidosatts, då för- och efternamn på den som hade undertecknat besluten om återbetalningskrav inte angavs i dessa.
- 15 Den 8 december 2008 återbetalade Scott och Kimberly Clark räntan på det stöd som de fått under tidsperioden 1990–1 juni 2008. Den 24 mars 2009 återbetalade de räntan på stödet för perioden den 1 juni–8 december 2008.
- 16 Den hänskjutande domstolen har konstaterat att besluten om återbetalningskrav inte uppfyller de formella kraven i artikel 4 i lag nr 2000-321 och att detta kan leda till ett upphävande av nämnda beslut. Den är därför osäker på huruvida ett upphävande av besluten på grund av ett formfel är förenligt med bestämmelserna i artikel 14.3 i förordning nr 659/1999.
- 17 Cour administrative d'appel de Nantes har mot denna bakgrund beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Kan en fransk förvaltningsdomstols eventuella upphävande av beslut om återbetalningskrav som fattats för att återkräva det stöd som Europeiska gemenskapernas kommission förklarade oförenligt med den gemensamma marknaden den 12 juli 2000, med motiveringen att besluten står i strid med lagbestämmelser där det föreskrivs formkrav för dessa beslut, utgöra hinder för ett omedelbart och effektivt verkställande av beslut 2002/14 och därmed stå i strid med artikel 14.3 i förordning nr 659/1999, med beaktande av att den behöriga myndigheten själv kan företa rättelse av de formfel som nämnda beslut är behäftade med?”

Prövning av tolkningsfrågan

- 18 Den hänskjutande domstolen vill med sin fråga få klarhet i huruvida artikel 14.3 i förordning nr 659/1999 ska tolkas så, att den utgör hinder för att en nationell domstol upphäver beslut om återbetalningskrav som fattats för att återkräva det i det nationella målet aktuella statliga stödet på grund av att dessa beslut är behäftade med ett formfel, med beaktande av att den behöriga myndigheten själv kan företa rättelse av dessa formfel.
- 19 I målet vid den nationella domstolen fattades besluten om återbetalningskrav för att säkerställa verkställandet av beslut 2002/14. Enligt artikel 2 i beslutet åläggs Republiken Frankrike att, i enlighet med artikel 14.3 i förordning nr 659/1999, vidta alla nödvändiga åtgärder för att från de stödmottagande bolagen återkräva det stöd som olagligen utbetalats till dem, vilket ska ske utan dröjsmål och i enlighet med förfarandena i nationell rätt, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa beslut 2002/14.
- 20 Domstolen fastslog i punkt 49 i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Frankrike att artikel 14.3 i förordning nr 659/1999 återspeglar de krav som följer av den effektivitetsprincip som tidigare slagits fast i rättspraxis (se dom av den 2 februari 1989 i mål 94/87, kommissionen mot Tyskland, REG 1989, s. 175, punkt 12, av den 20 mars 1997 i mål C-24/95, Alcan Deutschland, REG 1997, s. I-1591, punkt 24, och av den 12 december 2002 i mål C-209/00, kommissionen mot Tyskland, REG 2002, s. I-11695, punkterna 32–34). Denna rättspraxis är således relevant för tillämpningen av nämnda bestämmelse.
- 21 I enlighet med denna effektivitetsprincip, såsom den har konkretiserats genom fast rättspraxis i fråga om statligt stöd, får en medlemsstat som enligt ett kommissionsbeslut är skyldig att återkräva olagligt stöd följaktligen välja hur detta ska ske, förutsatt att de valda åtgärderna inte inverkar menligt på unionsrättens tillämplighet och verkan (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Alcan Deutschland, punkt 24, och domen av den 12 december 2002 i det ovannämnda målet

kommissionen mot Tyskland, punkt 34, samt dom av den 7 juli 2009 i mål C-369/07, kommissionen mot Grekland, REG 2009, s. I-5703, punkt 67).

- 22 En medlemsstat kan endast fullgöra en sådan skyldighet att återkräva ett stöd om de åtgärder som medlemsstaten vidtar kan återskapa de normala konkurrensvillkor som snedvridits genom det olagliga stöd som enligt ett beslut från kommissionen ska återkrävas (se, för ett liknande resonemang, domen av den 12 december 2002 i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland, punkt 35).
- 23 I förevarande fall är syftet med artikel 4 i lag nr 2000-321, som den franska regeringen har angett i sitt skriftliga yttrande, att stärka insynen i förvaltningen genom att avskaffa anonymiteten i förhållandet mellan förvaltningsmyndigheter och medborgare samt att göra det möjligt att kontrollera huruvida ett förvaltningsbeslut har fattats av en behörig myndighet. Det framgår av begäran om förhandsavgörande att den hänskjutande domstolen anser att besluten om återbetalningskrav strider mot bestämmelserna i nämnda artikel 4 och av den anledningen måste upphävas.
- 24 Det är således lämpligt att pröva huruvida tillämpningen av dessa nationella bestämmelser, med hänsyn till det allmänna nationalrättsliga sammanhang som de ingår i (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 december 1995 i mål C-312/93, Peterbroeck, REG 1995 s. I-4599, punkt 14, och i de förenade målen C-430/93 och C-431/93, van Schijndel och van Veen, REG s. I-4705, punkt 19, samt av den 7 juni 2007 i mål C-222/05–C-225/05, van der Weerd m.fl., REG 2007 s. I-4233, punkt 33), är oförenlig med kravet i artikel 14.3 i förordning nr 659/1999 att stödet ska återkrävas omedelbart och effektivt, såsom detta krav har tolkats i ljuset av vad domstolen har slagit fast i den rättspraxis som det erinras om i punkterna 21 och 22 i förevarande dom.

- 25 I detta avseende påpekar domstolen inledningsvis att den nationella domstolens prövning av den formella lagenligheten av ett beslut om återbetalningskrav, som har fattats för att återkräva ett olagligt statligt stöd, och av frågan huruvida beslutet eventuellt ska upphävas på grund av att kraven i artikel 4 i lag nr 2000-321 inte har iakttagits ska anses vara ett uttryck för principen om ett effektivt domstolsskydd, vilken enligt domstolens fasta rättspraxis utgör en allmän princip för unionsrätten (se dom av den 13 mars 2007 i mål C-432/05, Unibet, REG 2007 s. I-2271, punkt 37 och där angiven rättspraxis).
- 26 Även om det inte finns anledning att anmärka på upphävandet av ett beslut om återbetalningskrav i sig, skulle upphävandet i princip kunna leda till att en stödmottagare som vunnit framgång med sin talan fick rätt att, med stöd av nationell rätt, begära att ett belopp som motsvarar det stöd som redan återbetalats på nytt skulle betalas ut till honom. Därför ska denna eventuella konsekvens bedömas mot bakgrund av skyldigheterna enligt artikel 14.3 i förordning 659/1999.
- 27 Domstolen konstaterar härvid att det framgår av själva lydelsen av tolkningsfrågan att den behöriga myndighet som har fattat besluten om återbetalningskrav själv kan företa rättelse av de formfel som dessa är behäftade med, vilket leder till slutsatsen att ett upphävande av besluten om återbetalningskrav inte nödvändigtvis måste leda till att de belopp som de berörda bolagen har betalat för att efterkomma besluten ska betalas tillbaka till dem. Den franska regeringen och kommissionen har dessutom i sina skriftliga yttranden gjort gällande att det i fransk rätt finns erforderliga instrument för att förhindra att ett upphävande av ett beslut om återbetalningskrav automatiskt leder till att det belopp som den betalningsskyldige har betalat för att efterkomma beslutet omedelbart betalas tillbaka. Den behöriga myndigheten kan således företa en rättelse av det formfel som besluten är behäftade med utan att vara skyldig att till klagandena i målet vid den nationella domstolen på nytt betalar ut – ens interimistiskt – de belopp som dessa har återbetalat för att efterkomma besluten.

- 28 Vad gäller den behöriga myndighetens eller den nationella domstolens användning av dessa instrument, bör det erinras om att de berörda medlemsstaterna vid förfaranden inför nationella domstolar, enligt artikel 14.3 andra meningen i förordning nr 659/1999, ska vidta alla nödvändiga åtgärder som är tillgängliga i deras respektive rättssystem, inbegripet interimistiska åtgärder, för att säkerställa att kommissionens beslut verkställs omedelbart och effektivt.
- 29 Därmed är de behöriga myndigheterna och den nationella domstolen enligt artikel 14.3 i förordningen bland annat skyldiga att säkerställa att beslutet om återkrav av det olagliga stödet får full verkan och att uppnå ett resultat som är förenligt med beslutets syfte, nämligen att se till att stödmottagaren inte förfogar – ens interimistiskt – över medel som motsvarar det stöd som redan har återbetalats.
- 30 Om den nationella rätten innebar att en rättelse av besluten om återbetalningskrav skedde på ett sådant sätt att det stöd som redan hade återbetalats inte – ens interimistiskt – på nytt betalades ut till stödmottagarna för det fall den hänskjutande domstolen upphävde besluten, skulle upphävandet inte få några faktiska konsekvenser för verkställandet av beslut 2002/14. Stödmottagarna skulle nämligen inte förfoga – ens interimistiskt – över medel som motsvarade det stöd som de redan hade återbetalat, vilket innebär att de även fortsättningsvis skulle bli utan den otillbörliga konkurrensfördel som de skulle få om dessa belopp betalades tillbaka till dem. Under dessa omständigheter skulle upphävandet av besluten om återbetalningskrav inte i sig utgöra hinder för att beslut 2002/14 verkställdes omedelbart och effektivt, i enlighet med vad som krävs i artikel 14.3 i förordning nr 659/1999.
- 31 Om upphävandet av besluten om återbetalningskrav emellertid medförde att det stöd som redan återbetalats av stödmottagarna på nytt betalades ut till dem, även om det skedde interimistiskt, skulle dessa återigen förfoga över belopp som härrörde från ett stöd som förklarats vara oförenligt med den gemensamma marknaden och de skulle åtnjuta en därav följande otillbörlig konkurrensfördel. Därmed skulle det omedelbara och varaktiga återställandet av den tidigare rådande situationen äventyras och klagandena i målet vid den nationella domstolen på nytt åtnjuta en otillbörlig konkurrensfördel.

- 32 Ett sådant resultat skulle vara oförenligt med beslut 2002/14, som anger att det olagliga stödbeloppet ska återkrävas, och med skyldigheterna enligt artikel 14.3 i förordning nr 659/1999.
- 33 Av det ovan anförda följer att tolkningsfrågan ska besvaras enligt följande. Artikel 14.3 i förordning nr 659/1999 ska tolkas på så sätt att den, i fall där de belopp som motsvarar det aktuella stödet redan har återbetalats, inte utgör hinder för att en nationell domstol på grund av ett formfel upphäver beslut om återbetalningskrav som fattats för att återkräva det olagliga statliga stödet, om det enligt nationell rätt är möjligt att företa rättelse av detta formfel. Nämnda bestämmelse utgör däremot hinder för att nämnda belopp på nytt betalas ut till stödmottagarna, även om detta sker interimistiskt.

Rättegångskostnader

- 34 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

Artikel 14.3 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88] i EG-fördraget ska tolkas på så sätt att den, i fall där de belopp som motsvarar det aktuella stödet redan har återbetalats,

inte utgör hinder för att en nationell domstol på grund av ett formfel upphäver beslut om återbetalningskrav som fattats för att återkräva det olagliga statliga stödet, om det enligt nationell rätt är möjligt att företa rättelse av detta formfel. Nämnade bestämmelse utgör däremot hinder för att nämnda belopp på nytt betalas ut till stödmottagarna, även om detta sker interimistiskt.

Underskrifter